

Pe Tembiasakue Kañymby Jehegua Ayvu Irundy Paha — Papapy Mokõi Pa Mokõipa Porundy

Ezequiel Número Diez

Jeff Pippenger

2026-08-31

Oĩ heta línea profética ha añetegua hechapyrã ha iñimportanteva Ezequiel kuatiañe'ẽme. Proféta kuéra ojehechauka haña pe témplope, Ezequiel ha'e opa ambuévaguí pe ohechauka porãvéva umi rueda oĩva ambue rueda ryepýpe. Umi rueda, Sy White he'iháicha, ohechauka mba'éichapa ojoaju ha oñembohapy haña tekove rembiasakue yvypóra rembiapo rehegua, oillustráva umi mba'e oikótava pe ama qhipagua ára jave. Umi mba'e oikótava ojehechauka proféta rupive, ha'e voi oñemoingérõ guare pe profesía ryepýpe peteĩ parábola ojeporandúva rupi, Ezequiel oñeno haguéicha iyképe asu ha upéi iakatúape, irundyha kapítulope oñemombe'uháicha Jerusalén ñemongorapy. Oĩ avei paapyha arange peteĩteĩva omyesakáva Ezequiel rembiasakue, ha upéicha rupi ome'ẽva umi techaukaha pe ama qhipagua períodope ñuarã, upe jave umi cien cuarenta y cuatro mil oñemboty haña. Oĩ añetegua oñembohasáva ndaha'úi arange rupinte, síno avei papapy rupive, techapyrãrõ diecisiete, diecinueve, veinticinco, setenta, cuarenta, trescientos noventa ha, añetehápe, treinta. Ambue papapy, ikatu hañaicha ha'e pe iñimportantevéva Ezequiel kuatiañe'ẽme, ha'e pe papapy cien cincuenta. Upéicharõ jepe, pe papapy cien cincuenta ndojehuhí Ezequiel kuatiañe'ẽme. Upéicharamo jepe, línea ári línea—upépe oĩ.

Pe papapy sa po ciento cincuenta oĩ maranduháraicha oñemoinge pe ñemongorápe, ha pe ñemongora ha'e peteĩ línea maranduhára ijojaha'ỹva; térã, reipotáramo, pe ñemongora ha'e peteĩ rueda. Peteĩ línea maranduhára tembiasakue rehegua akóinte oguerékota peteĩ alfa ha omega, ha upéicha rupi umi mba'ekuaarã alfa ha omega rehegua tekotevẽ oñerepresenta pe línea ñepyrũme ha ipahápe; ndaupéichairamo, ndaha'úi peteĩ línea. Pe evento alfa pe ñemongora rehegua ha'e va'ekue Ezequiel rembireko omanóva, ha pe ñemongora pahápe oiko va'ekue Cristo novia omanóva, oñerepresentaháicha Jerusalén ñehundípe.

Ha che, Juan, ahecha táva marangatu, Jerusalén pyahu, oguejyha Tupãgui yvágagui, oñembosako'íva peteĩ novia ojeguero vy'aporáva hambirekorãme guarãicha. Ha ahendu peteĩ ñe'ẽ hatã osẽva yvágagui, he'íva: Péina ápe, Tupã róga oĩ yvypóra ndive, ha ha'e oikóta hendivekuéra, ha'ekuéra ha'éta ipuévlo, ha Tupã voi oĩta hendivekuéra, ha ha'éta Ijára. Ha Tupã omokãta opa tesay hesakuéragui; ha ndaiporimo'ãvéi mano, ni ñembyasy, ni jahe'o, ni mba'asyvéi; pórke umi mba'e yma guare ohasáma. Ha pe uguapyva guapyha ári he'i: Péina ápe, ajapo pyahu opa mba'e. Ha he'i chéve: Ehai; ko'ã ñe'ẽ ningo añetegua ha jeroviapy. Ha he'i chéve: Ojejapopáma. Che hína Alfa ha Omega, ñepyrũha ha paha. Pe ijuhéivape amé'eta rei y rekove yvu gui. Pe ipu'akáva ohupytyta opa mba'e erénsiaramo; ha che ha'éta Itupã, ha ha'e ha'éta che ra'y. Péro umi kyhyjéva, ha umi ndogueroviáiva, ha umi iñañaiteva, ha jukahára, ha tekovai kuéra rehegua, ha paje apoha, ha ta'angakuéra omomba'éva, ha opa japuva, oguerékota

hóga pe ypye ohapýva tata ha asúfre reheve; upéva hína pe mano mokõiha. Upéi ou chéve peteĩ umi siete ánhel apytégui, umi oguerékóva umi siete yryru henyhêva umi siete plága pahague reheve, ha oñe'ê chendive, he'ívo: Eju ko'ápe, aikuaaukáta ndéve pe novia, pe Cordero rembireko. Apocalipsis 21:2–9.

Ezequiel rembireko omano ñorairõ ojokopa haña ñepyrũme, ha upépe oñemombe'u hese ha'eha Ezequiel “resa rembipota”; ha Jerusalén ñehundi oñemoĩva tenonde pe capítulo-pe voi, Jerusalén oñemombe'u Israel “resa rembipota”-ramo.

Upéi, poteĩha arype, jasy pahápe, jasy rehegua ára pahápe, Ñandejára ñe'ê ou che rendápe, he'ívo: ... Upéi avei Ñandejára ñe'ê ou che rendápe, he'ívo: Yvypóra ra'y, péina ápe, aipe'a nehegui peteĩ jejapi rupi umi mba'e nde resa oipotavéva; hákatu ani reñembyasy, ani rejahe'o, ani tosyry'i nde resay. Ejoko nde pyahê, ani rejapo ñembyasy omanóva rehe; emoĩ ne akã jeguaka nde ári, ha eñemonde nde pytu'u rehe nde py rehe, ani rejaho'i nde tembe, ha ani re'u avakuéra mbujape. Upémarõ aña'ê tavayguakuérape pyhareve; ka'arupytũme che rembireko omano; ha pyhareve ajapo upe he'íva chéve guaréicha. Ha tavayguakuéra he'i chéve: Ndere'emo'ãi piko oréve mba'épa ko'ã mba'e oréve guarã, nde rejapóva péicha?

Upéi ambohová chupekuéra: Ñandejára ñe'ê ou che rendápe, he'ívo: Eñe'ê Israel róga peguakuérape: Péicha he'i Ñandejára Tupã; Péina ápe, che amongy'aíta che tupaópe, pende mbarete jeguaka, pene resa rembipota, ha upéva pene ánga poriahuverekóva; ha pene ra'ykuéra ha pene rajykuéra peheja va'ekue ho'áta kyse puku rupi. Ha peẽ pejapóta che ajapo haguéicha: ndapejaho'imo'ãi pene juru, ni ndapekarumo'ãi yvypóra mbuja. Ha pene akã jeguaka oíta pene akã ári, ha pene sapatu pende py rehe: ndapeñembyasymo'ãi ni ndapesẽsemo'ãi; síno pekangýta pene rembiapo vaikuéra, ha pejahe'óta ojoche.

Upéicha Ezequiel ha'e peẽme guarã peteĩ techaukaha: opa mba'e ha'e ojapóvaicha, upéicha avei peẽ pejapóta; ha ko mba'e oikóvo, peikuaáta Che ha'eha Ñandejára Tupã. Avei, nde, yvypóra ra'y, ndaha'ei piko upe árape aikuaáta chuguikuéra imbarete, hekoresãi ombohoryha, hesakuéra rembipota, ha upe omoĩva hikuái ipy'apype, imembykuéra kuimba'e ha kuña, upe ára pe osêva okañýva ou ne rendápe, nde apysápe rehendu hañguáicha? Upe árape nde juru ojepe'áta upe okañývape guarã, ha reñe'êta, ha ndaikatuvéima reime kirirĩ hañguáicha; ha nde reikóta chupekuéra guarã peteĩ techaukaha; ha ha'ekuéra oikuaáta Che ha'eha Ñandejára. Ezequiel 24:1, 15–27.

Pe ñemongorá guýpe pe alfa ha'e Ezequiel rembipota mano, ha pe omega ha'e Israel rembipota mano.

Ohendúva, ha katu ndohendúi haña

Oĩ po vése umi karai guasu térã tavayguakuéra ojehechauka peteĩ hendáicha ohenduháicha Ezequiel-pe. Ezequiel 8:1-pe, Judá karai guasukuéra uguapy henondépe. Ezequiel 14:1-pe umi karai guasu ou ha uguapy henondépe. Ezequiel 20:1-pe Israel karai guasukuéra ou oporandu haña Ñandejárape. Ezequiel 37:18-pe, Tupã he'i Ezequiel-pe: “Ha nde retãyguakuéra ra'ykuéra oñe'ê ramo ndéve, he'ívo: Nde nderehechaukamo'ãi piko oréve mba'épa he'ise ko'áva ndéve guarã?” Mokõipa irundyha kapítulope tavayguakuéra voi oporandu directamente: “Nde ndere'emo'ãi piko

oréve mba'épa ko'ã mba'e oreve haña, rejaopógui péicha?" Peteĩteĩ umi po kásope umi karai guasu térã tavayguakuéra oĩ peteĩ condición Laodiceagua-pe.

Ha he'i: Tereho, ha ere ko tavayguakuérape: Pehendu katu, ha ani peikũmby; pehecha katu, ha ani pehechakuaa. Embotavy ko tavayguakuéra korasõ, embopohýi ijapysa, ha emboty hesakuéra; ani haña ohecha hesa rupive, ha ohendu ijapysa rupive, ha ikorasõme oikũmby, ha ojevvy, ha okuera. Isaías 6:9, 10.

Pe po mombe'upa tavaygua ohendu ramo jepe ndohendúiva rehegua, ha pe po mombe'upa tavaygua ohecha ramo jepe ndohecháĩ rehegua, ojoja umi po mba'e'ẽme umi ndoipotáva ohecha ha ohendu Isaías rembikuaauka ryepýpe.

Ha pe Ñandejára ñe'ẽ oikóta chupekuéra mandamiento ári mandamiento, mandamiento ári mandamiento; línea ári línea, línea ári línea; ko'ápe michĩmi, ha amo michĩmi; ikatu hañaícha oho, ho'a haña hapykuévo, ojekoka haña, oñembotavy haña ñuhãme, ha ojepokuaa haña. Isaías 28:13.

Ha heta apytépe heta oñepysanga haña, ha ho'a haña, ha oñembyai haña, ha ojeýtýta haña ñuhãme, ha ojepokokuaa haña. Isaías 8:15.

Tchauhaha haña haña hañoino

Ezequiel kapítulo mokõi pa irundyhápe, pe ára oñepyrũva pe jejoko guasu guive ha Ezequiel rembireko omanóva guive—pe ha'e resa rembipota opa Jerusalén ñemanope—Israel resa rembipota. Pe jejoko guasu peteĩ año ha mbyte oguereko Alpha ha Omega réra tee, ha pe ára oñepyrũ ha opa peteĩ techauhaha reheve. Ezequiel mokõi pa irundyháicha, Jesús omombe'u pe jejoko guasu rechauhaha Mateo mokõi pa irundyhápe.

«Cristo ñe'ẽkue oñe'ẽ va'ekue heta tapicha ohenduhápe; ha'eño jave katu, Pedro, Juan, Santiago ha Andrés oñemboja hendápe, oguapy aja Olivokuéra Yvyty ári. “Ere oréve,” he'i hikuái, “araka'épa ko'ã mba'e oikóta? ha mba'épa ne jeju rechauhaha, ha arapaha rehegua?” Jesús ndohováiri hemimbo'épe omboja'óvo ijehegui Jerusalén ñehundipa ha upe ára guasu ijeju rehegua. Ombojehe'a mokõive mba'e ojeju hañaáva ñemombe'u. Oikuaauka rire hemimbo'épe umi mba'e outava ohechaháicha, ndaikatúi va'erãmo'ã hikuái ogueropu'aka upe jehecha. Poriahuvareko rupi heseukuéra, ombojehe'a mokõi apañuái guasu ñemombe'u, ohejágui hemimbo'e kuérape toikuaa haña hikuái he'iséva ijehegui. Oñe'ẽvo Jerusalén ñehundipa rehe, iñe'ẽ maranduhára ohupyty mombyryve upe mba'e ojejúvagai pe tata guasu paha pe árape, Ñandejára opu'ãvo itendágui ombohováĩ haña yvórape hembiaapo vaikuére, upe jave yvy oikuaakáta huguy, ha ndojaho'imo'ãvéima umi omanóva ipype. Ko ñemongeta pukukue ome'ẽmbyre ndaha'ei va'ekue hemimbo'e kuérape añoite guarã, síno umi oikovévape guarã ko yvy rembiasakue pahaite ñehesa'ỹijópe.»

“Ojere haña umi temimbo'épe, Cristo he'i: ‘Peñangareko ani haña avave penembotavy. Heta outagui che rérape, he'ívo: Che hína Cristo; ha ombotavýta hetápe.’ Heta mesías japu osẽta, he'ívo ojapoha milágro, ha oikuaaukávó oguhẽma hague pe ára ojepe'átaha pe tetã judiape. Ko'áva ombotavýta hetápe. Cristo ñe'ẽkuéra oñekumpli. Imano ha Jerusalén ñemongora guasu apytépe osẽ heta mesías japu. Ha ko ñemomarandu oñeme'ẽ avei umi oikovévape ko yvy arýpe

g̃uarã. Umi añãgua ojeporúva Jerusalén ñehundirõ mboyve ojeporu raka'e opa ára pukukue, ha ojeporujeyta.”

“Ha pehendúta ñorairõguéra rehe ha ñorairõ ñe'ẽ rei rehe: peñangareko ani hãgua pejekepy'apy: opa ko'ã mba'e niko oiko va'erã, ha katu pe paha gueteri ndoúi.' Jerusalén ñehundipa mboyve, kuimba'ekuéra oñorairõ ipu'akakuaávo hãgua. Emperadorkuéra ojejuka. Umi oje'éva oĩ hãguáicha tróno ykére jepe ojejuka. Oĩ ñorairõ ha ñorairõ ñe'ẽ rei. ‘Opa ko'ã mba'e oiko va'erã,’ he'i Cristo, ‘ha katu pe paha [pe tetã judía paha ramo tetã] gueteri ndoúi. Tetã opu'ãta tetã rehe, ha mburuvicharenda mburuvicharenda rehe: ha oĩta ñembyahýi, mba'asy vai ha yvyryryi heta hendápe. Opa ko'áva niko tembiasa asy ñepyrũnte.’ Cristo he'i: umi rabínokuéra ohechávo ko'ã techaukaha, he'íta hikuái umíva ha'eha Tupã juicio umi tetãnguéra ári, oguerékogui tembiguáiramo Itavayguakuéra oiporavopyre. He'íta hikuái ko'ã techaukaha ha'eha Mesías ou hãguáicha techaukaha. Ani peñembotavy; ko'áva hína Ijuiciokuéra ñepyrũ. Tavayguakuéra oma'ẽ kuri ijehe año. Ndojepy'amongetái ni oñembojevýi chéve aikueraa hãgua chupekuéra. Umi techaukaha ha'ekuéra omoherakuáva peteĩ techaukaháramo isãsótagui tembiguái rekógui, ha'e hína techaukaha ñehundirã.” The Desire of Ages, 628.

Jerusalén ñemongorápe ary 66-pe oguereko vaekue pe techaukaha Roma omoĩha iestándarte-kuéra pe tupaópegua korapy jerére. Jesús ñe'ẽmondo umi mba'e oikóva'ekue pe arýpe 66 guive 70 peve, ombojoja pe ñehundi oikova'ekue ary 70-pe ha'e hãgua Ijuvy Mokõiha; ha oĩ peteĩ techaukaha ojoajúva Ijuvy Mokõiha rehe.

“Pya'e ore resa ojequeraha Kuarahyresẽ gotyo, ojehecha rupi peteĩ arai hũ michĩva oiméva kuimba'e po tuichakuére mbyte rupi; upéva maymáva roikuaa hagueha pe Ta'ýra Yvypóra Señal.” The Day Star, 1846.

Ñepyrũ ha opa ñemombe'u guasu ary 66 guive 70 d.C. peve oguereko peteĩ techaukaha ojoajúva ñepyrũ jey rehe pe ñembotýpe ha táva ñehundíre, ha upéva ombojoja pe techaukaha alfa ha omega ndive, ohechaukáva umi tesa rembipota ñemano ary 587 a.C. ha 586 a.C. pe.

Peteĩ año ha mbyte jave oñemongorava'ekue rembiasakue ha'e peteĩ “techaukarã” ára pahápe g̃uarã. Umi kuñataĩ tavy ojehechaukáva Ezequiel rembiasakuepe oguereko ijojaha umi kuñataĩ arandúva rembiasakuépe, ha'ekuéra ohecháva'ekue pe techaukarã ojejapóva pe ñemongorápe año 66-pe ha okañy hãgua py'aguapýpe. Pe ñemongora peteĩ año ha mbyte jave peve ha'e pe techaukarã ohechaukáva mokõi aty omomba'eguasúva. Peteĩ aty ontendéta pe techaukarã, ambue aty katu—Isaías omombe'uháicha “heta” ramo—ndojechái ni nohendu mo'ãi.

Heta ha Mbovy hãgua hãgua hãgua

Upéi pe rréi he'i umi tembiguáipe: Pejokua chupe ipo ha ipykuéra, peipe'a chugui ha peity okápe pytũ guasúpe; upépe oĩta jahe'o ha tãi ñembosarái. Oĩ heta ohenóiva, ha mbovymi ojeporavo va'ekue. Mateo 22:13, 14.

Upéicha, umi paháva ha'éta tenonderã, ha umi tenonderã paháva: heta niko oñehenói, ha mbovymi ojeporavo. Mateo 20:16.

Ohecha ha Ohendu haḡuáicha

Oĩ po paravóla ojeja póva kuationa Ezequiel-pe, ha avei po jey Ezequiel oñe'ẽ mburuvichakuarape ha tavayguakuérape. Ko'ã mokõi testígo ohechauka umi po kuñataĩ tavy oñembotýva “ohecha” haḡua ha oñembotýva “ohendu” haḡua. Ndoipotái hikuái ohecha ni ohendu pe arandu oñembohetavéva Jesús, Judá ñemoñare Leõicha, oipe'áramo Iñe'ẽ maranduhára sellokuéra.

Yvóra ohecháta ha ohendúta

Peẽ opaité yvy arigua ha umi oikóva ko yvy ape ári, pehecha vove ha'e omopu'ã ramo peteĩ poyvi umi yvyty ári; ha ombopu ramo peteĩ turu, pehendúke. Isaías 18:3.

Ha upe árape, umi sordo ohendúta pe kuatione'ẽ ñe'ẽnguéra, ha umi ára ha'ýva resa ohecháta pytũmbýgui ha iñipytũhágui. Isaías 29:18.

Che retāgua tavy ha vyrorei ndorekói arandu haḡuáicha

Araka'e peve ahéta ahecha va'erã pende yvate ojehupiha, ha ahendu trompéta ryapu? Che retāgua niko tavy; ndokuaái chéve. Ha'ekuéra mitã inútil ha arandu'ýva; iñarandu mba'e vai apo haḡuápe, ha mba'e porã apo haḡuápe ndorekói kuaapy. Jeremías 4:21, 22.

Peikua haḡua ko mba'e Jacob róga pegua apytépe, ha emyasãi haḡua Judápe, erehápe: Pehendúke ko'āga kóva, peẽ tavayguakuéra vyro ha arandurã'ýva; peẽ pende resa va'ekue, ha ndapehecháiva; pende apysa va'ekue, ha ndapehendúiva. Jeremías 5:20, 21.

Óga opu'áva

Upéi avei ou chéve Jehová ñe'ẽ, he'ívo: Yvypóra ra'y, nde reikove peteĩ óga pu'akareíva mbytépe, oguerékóva tesa ohecha haḡua, ha ndohecháí; oguerékóva apysa ohendu haḡuáicha, ha ndohendúí; pórke ha'e hikuái peteĩ óga pu'akareíva. Ezequiel 12:1, 2.

Upévore añe'ẽ chupekuéra parábola rupive: ohechávo nohecháí; ohendúvo ndohendúí, ni noikũmbýi. Ha ipypekuéra oñemoañete profecía Isaías he'íva: Pehendúta, ha ndapeikũmbymo'ãi; ha pehecháta, ha ndapehechakuaamo'ãi. Ko tetāygua py'a niko hatāmbaitéma, ha iapysakuéra ndojapysakakuaái, ha hesa kuéra voi ombotypa; ani haḡua oime haḡuaicha ohecha hesakuéra rupive, ha ohendu iapysa rupive, ha oikũmby ipy'a rupive, ha ojere, ha che amonguera chupekuéra.

Ha ovy'a nde resa, ohechágui; ha nde apysa, ohendúgui. Añetehápe ha'e peẽme: heta proféta ha kuimba'e hekojojáva oipotaiterei ohecha umi mba'e peẽ pehecháva, ha ndohecháí kuri; ha ohendu umi mba'e peẽ pehendúva, ha nohendúí kuri. Mateo 13:13–17.

Tape Ymaguare haḡua Rape Kuéra

Péicha he'i Ñandejára: Peñembo'y tape rupi, pema'ẽ ha peporandu umi tape yma guaréva rehe, moõpa oĩ pe tape porã, ha peguata ipype; upéicha pejuhúta pytu'u pende ángape ḡuarã. Ha ha'ekuéra he'i: Ndoroguatamo'ãi ipype. Avei amoĩ penderhe ñangarekoha kuérape, he'ívo: Pehendu mimbytu ryapu. Ha ha'ekuéra he'i: Ndorohendumo'ãi. Jeremías 6:16, 17.

Pe Marandu 1840–1844 rehegua

“Opaite marandu oñeme’ẽ va’ekue 1840–1844 guive oñemombarete va’erã ko’ãga, oĩgui heta tapicha okañyva hikuái iñesẽ rape. Umi marandu ohova’erã opaite tupaope.

“Cristo he’i, ‘Ojehovasáva pene resa, ohecha rupi; ha pene apysa, ohendu rupi. Añetehápe ha’e peẽme, heta proféta ha kuimba’e hekojojáva oipotaiterei ohecha umi mba’e peẽ pehecháva, ha ndohecháí; ha ohendu umi mba’e peẽ pehendúva, ha nohendúi’ [Mateo 13:16, 17]. Ojehovasáva umi resa ohecháva’ekue umi mba’e ojehecháva’ekue ary 1843 ha 1844-pe.”

“Oje’e pe marandu. Ha ndaiporiva’erã arete oñemombe’u jey haña pe marandu, pórke umi ára rechaukaha oñekumpli hína; pe tembiapo paha ojejapova’erã. Peteĩ tembiapo tuicha ojejapóta mbykymi tiémpope. Pya’e hañaicha oñeme’ẽta peteĩ marandu Tupã ñemoĩ rupive, ha upéi okakuaáta oñemoherakuã haña hatã asýpe. Upérõ Daniel oñembo’yta ilótepe, ome’ẽ haña he’ẽ testimonia.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

Pe Señal pe Cerco rehegua

Oĩ po vése pe kuatione’ẽ Ezequiel-pe ha’e “ohechauka haña” peteĩ ñe’ẽnga’u tavayguakuéra ndogueroviaséviva, ha avei po vése “oñe’ẽ” umi tavayguakuéra ndohenduséivandi. Mokõi testígo, pe ñe’ẽnga’u ohechaukáva ha pe ñe’ẽ oñe’ẽva, oñemyesakã vaekue umi po kuñataĩ tavyvakuérape. Peteĩva umi ñe’ẽnga’u ojehechaukáva apytégui, oĩva capítulo irundyhápe, ohechauka pe “techaukaha” jejokohaguasu rehegua, omomarandúva pe ñehundikatu oútava. Ezequiel marandu ha’e pe marandu Laodiceápe guarã.

Pe “señal” oñeme’ẽva Laodiceápe guarã ha’e hína pe “señal jejokohápe guare”, ha umi ára pahápe oikótava jejoko ojehechauka heta testígo rupive. Pe única señal oñeme’ẽva’ekue judíokuérape Cristo ára-pe ha’e va’ekue pe señal Jonás rehegua, ha’eva peteĩ parábola ojehechaukáva tembiapópe mbohapy ára pukukue peteĩ pira guasu ryepýpe.

Upéi, algunos kuationhaiha ha fariséogui ombohováí hese, he’ívo: Mbo’ehára, roipota rohecha ndehogui peteĩ techaukaha. Ha’e katu ombohováí ha he’i chupekuéra: Peteĩ generación ivaíva ha itavýva oheka peteĩ techaukaha; ha ndohupytyí va’erã chupe techaukaha ambue, sino pe proféta Jonás rehegua techaukaha: Pórke, oĩ haguéicha Jonás mbohapy ára ha mbohapy pyhare pira guasu ryepýpe, upéicha avei oíta Yvypóra Ra’y mbohapy ára ha mbohapy pyhare yvy py’apýpe. Mateo 12:38–40.

Jonás Rechaukaha

Jonás rehecha ha’e va’ekue peteĩ parábola ojehechauka haña peteĩ jeikove jey mano-gui. Juan ohechauka upe añetegua avei, ha’e niko oñemombo va’ekue peteĩ ña’ẽ ryru ñandy ñembopupýpe, ha osẽ chugui oikovévo. Daniel león-kuéra yvykua ryepýpe ha umi mbohapy kuimba’e marangatu tataĩ Nebucodonosor peguápe ohechauka peteĩ jeikove jey mano-gui. Opavave ohechauka umi cien cuarenta y cuatro mil oikove jey va’erãva Apocalipsis capítulo once-pe.

“Pe Salvador remiandu oñemoĩ jevy yma guarére ha oútava rehe. Umi tetãygua oñeha’ã aja omyesakã haña pe ohecha ha ohendúva he’iséva, iñakãme opytáva rupi ha pe tesape

oguerékóva he'iháicha, 'Jesús ombohováí ha he'i: Ko ñe'ẽ noúi cherehehápe, pende rehehápe katu.' Kóva va'ekue pe techaukaha pahaite omoakáva Imésias-ramo, pe Túva señaŀ ohechaukáva Jesús he'i hague añetegua, ha ha'eha Tupã Ra'y. Piko umi hudío kuéra ojere va'erã ko testimonío yvágagui yvatevévagui? Peteĩ jey oporandu va'ekue hikuái pe Salvador-pe: Mba'e techaukaha rehechaukáta oréve rohecha haña ha roguero via haña? Hetaiterei techaukaha oñeme'ẽ va'ekue Cristo ministerio pukukue javeve; upéicharõ jepe, hikuái omboty ijesa ha omohatã ikorasõ ani haña oñekonvense. Pe milágro tuichavéva, Lázaro jeikove jevy, ndoipe'ái ijero via'y; upéva rangue, omyenyhẽ chupekuéra mba'evai akãme guasúvagui. Ha ko'ágã, pe Túva oñe'ẽ rire, ha ndaikatúi rire ojerure ambue techaukaha, ikorasõkuéra ndopy'aguapýi ni noñembopiro'yí, ha upéichante avei ndojero viaíi." Spirit of Prophecy, volume 3, 79.

Lázaro niko pe techaukaha ñemoingove jevy rehegua, oñembosaráikuaáva Jonás rupive pira guasu ryepýpe. Túva ñe'ẽ, ojoajúva Lázaro oñemoingove jevývare, orrepresenta Tupãrekove ha yvypóra rekove joaju, ha upéva hína, añetehápe, Cristo reko, ha'e omoíva'ekue hi'ári yvypóra ro'o. Tupãrekove joaju yvypóra rekove ndive hína poyvi umi cien cuarenta y cuatro mil rehegua, ha Lázaro niko techaukaha pe pu'aka ñemoingove jevy rehegua omboguerekóva pe joaju Apohare ha hembiaapo apytépe.

"Lázaro ñemopu'ã rupi, heta oñemotenonde ojero via haña Jesús rehe. Tupã rembiapopyrã va'ekue Lázaro omano ha oñemoí haña pe itakua ryepýpe, pe Salvador oña hẽ mboyve. Lázaro ñemopu'ã ha'e va'ekue Cristo milágro tuichavéva, ha upévare heta omomba'eguasú Tupãme." Manuscript Releases, volumen 21, 111.

Lázaro omotenonde pe jeike ñemomba'eguasú rehe Jerusalénpe, ha'e ha'eva'ekue pe "techaukaha" oikovéva ñemopu'ã jeýgui, pe ojehechauka haña Jonás rupive.

"Lázaro, pe sepultura-pe hetekue oñembyai va'ekue, ha ko'ágã ovy'áva kuimba'e rekove mimbipáva mbaretépe, ogueraha pe mymba hi'ári pe Salvador oñuata hague." The Desire of Ages, 572.

Jeike triumfál oíke haña Exeter-pe oñembyatýva kampopegua ndive, ha upéva ha'eva'ekue pe cumplimiento alfa pe parábola rehegua umi diez vírgenes-gui, ha upéicha rupi ombojoaju pe "señaŀ" Jonás ha Lázaro rehegua pe omega ha cumplimiento perfecto ndive pe marandu oñemoherakuáva rehegua, "¡Péina ou pe Novio!"

"Che areko haña heta jey pe ñemombe'u joja umi pa vírgen rehegua, po ijara haña arandu ha po avei itavýva. Ko ñemombe'u joja oñekumpli va'ekue ha oñekumplíta peve peteĩteĩ letra peve, pórke oguereko peteĩ aplicación especial ko ára guarã, ha, pe tercer ángel maranduicha, oñekumpli va'ekue ha opytáta añetegua ko'ágagua ramo pe ára paha peve." Review and Herald, 19 de agosto de 1890.

Jonás, Lázaro ha Samuel Snow oña hẽrõ guare ipyahúpe Exeter pegua aty guasúpe, ojoaju Ezequiel "señaŀ del sitio"-re. Lázaro omotenonde Cristo-pe Jerusalén-pe peteĩ mburika ári.

"Bates niko peteíva umi mburuvicha iñimportanteva Exeter (New Hampshire) pegua aty ñembyatýhápe agosto 1844-pe, upe jave 'pyharé mbyte sapukái añetegua' oñepresenta raẽ ypy.

Ojehuháicha, Bates hína kuri pe predikadór ojeporavóva upe pyhareve rembiapópe pe atyhápe. Ha'e omokyre'ỹ hína kuri umi ohendúvape haña jerovia haña ha py'aguapýpe ombojerovia chupekuéra Tupã añoiteha oha'ãha chupekuéra, ha'ekuéra oĩha pe ára ñemboha'arõme, ha ambue ñe'ẽme upéicha avei, upe jave Samuel S. Snow oguahẽ pe atyhápe kavaju ári. Oguapyvo iñermana, señora John Couch, ykére, Snow omombe'ujey ikatuha hañaicha ohecha añete Cristo ojehechaukataha pe ára oñemoĩ va'ekuẽpe. Tuicha oñemongu'éva, señora Couch omondýi pe atyhápe opu'ãvo ha he'ivo: 'Ko'ápe oĩ peteĩ kuimba'e oguerékova peteĩ marandu Tupãgui!'” Leroy Froom, *The Prophetic Faith of our Fathers*, volumen 4, 549.

Jasyrundy 1521-pe, Martín Lutero ojepyry peteĩ karuéta kavaju otyryryhápe Dieta de Worms-pe, upépe omboykévo umi tradición ha costumbre papal ha he'ivo: “Ndacheresaráiramo Ñandejára Ñe'ẽme'ẽ rehegua testimonio rupive térã peteĩ razón hesakã porãva rupive... ndaikatúi ha ndajapomo'ãi mba'eveichagua ñe'ẽjevy, ndaha'ẽgui seguro térã iporã ojehe haña conciencia reheve. Ko'ápe aime. Ndaikatúi ambue mba'e ajapo. Tupã chepytyvõ. Amén.”

Fariséo kuéra oñemoĩ haguéicha Cristo jeike triunfál rehe, upéicha avei autoridad papál kuéra oñemoĩ Lutero jeike rehe. Upéi Lutero omoambue héra (peteĩ techaukaha sellamiento rehegua) ha oñemokañy haña, otradusi aja pe Testamento Pyahu alemán ñe'ẽme. Ijehauka Dieta de Worms-pe otypifika pe Sapukái Pyharepytegua, oguerúva'ekue pe decreto de muerte umi autoridad iglesia-estado upe ára guaréva-gui, ha upéicha otypifika pe léi domingo rehegua. Pa ary jasya oñemokañy rire héra ‘Junker Jörg’ guýpe, pe amenaza umi autoridad-gui oñemoambue va'ekue, hetavérõ mokõi apañuãi militar oguerékova rupi pe Carlos V oñembyaíva. Umi mokõi amenaza militar ha'e va'ekue Francia ha Islam, ohechaukáva upe joaju marangatu'ỹva socialismo ha Islam apytépe, ko'árape oĩva yvypórape oñemoĩ haña.

“Yvy ape ári Ñandejára rembiapo ohechauka, ára ha ára pukukue, peteĩ ojueheguáva hendaitépe opaite reforma guasu térã movimiento religioso-pe. Ñandejára oikóvo yvyporakuéra ndive umi principio akóinte peteĩcha. Ko'ágã gua umi movimiento iñimportanteva oreko ijojaha ymaguare guive oikova'ekue ndive, ha tupão rembiasakue umi ára yma guarépe oguereko mbo'epy tuicha mba'éva ñande ára haguã.” *The Great Controversy*, 343.

Peteĩ vúrro, Lázaro ogueraha va'ekue, ogueru Cristo-pe Jerusalén-pe; peteĩ kárru kavaju rehegua ogueraha Lutero-pe Worms Diet-pe; ha peteĩ kavaju ogueraha Snow-pe Exeter-pe ojejapo va'ekue aty ñembo'e guasúpe; upéicha ojehechauka haña pe vúrro ha pe kavaju, mokõivéva pe familia “Equidae” pegua ha pe género “Equus” pegua, ha'eha pe techaukaha pe marandu “Midnight Cry” rehegua.

Torypa tuicha, Sión raijy; esapukái, Jerusalén raijy: péina, nde Rrei ou ne rendápe: ha'e hekojojáva, oguerúva salvación; ñemomirĩme, ojupíva peteĩ vúrro ári, ha peteĩ mburika ra'y, vúrro memby ári. Zacarías 9:9.

Pe marandu Pyhare Mbytegua rehegua ñemombe'upy ra'ã hína vúrro térã kavaju oguahẽha, mokõivéva Islam rehegua ta'ãnga ramo. Marandu tee pyhare mbytegua rehegua mensahéro ojeporavóva oguahẽ kavaju ári, ojoja haña Cristo oguahẽ haguéicha peteĩ vúrro ári. “Jere” ára

pahápe rehegua ojehechauka Ellen White he’i haña ojekumpliha, ha’e ohechakuaa va’ekue táva Nashville ojeinupātaha “tata bola” reheve.

Mba’érepa pe ñemboty guasu oñepyrũ Nashville tata apu’akuégui? ¿Ha’épa upéva Islam ojehechaukágui mburika ha kavaju rupive Tupã Ñe’ẽ maranduhárape?

Esmirna

Mburuvicha Guasu Nerón ohechauka pe iglesia de Esmirna ñepyrũ, táva Roma oñehapýramo ary 64-pe. Upe ára ohechauka ñepyrũrã pe persecución iglesia cristiana rehe, ojejapóva mokõi sua cincuenta ary pukukue aja, oñemohu’áva Edicto de Milán-pe ary 313-pe. Pe mymbaguasu ra’ãnga ñemoheñoí orrepresenta pe waymark alfa omoñepyrũva peteĩ periodo, oñemohu’áva peteĩ waymark omega rehe, ojehechaukáva pe mymbaguasu marca rupive pe ley dominical hi’aguñetáva ñeguahẽme. Pe periodo ojehechauka oñepyrũha “edictos” reheve.

“Oiméramo pe lector oikuaase haña umi mba’e’apopyrã ojeporútava pe ñorairõ oútavape pya’e, tekotevẽnte chupe omyesakã pe tembiasakue umi medio Roma oiporúva’ekue upe tembiaporãrã ymaite guive. Oikuaase ramo mba’éichapa papista ha protestante joajúvo oñangareko asýta umi ombotovévare idogma kuéra, tohecha pe espíritu Roma ohechauka va’ekue sábado rehe ha umi hapykueriguáre.”

“Mburuvicha kuéra rembiapoukapy, aty guasu jepivegua, ha tupão rembiapoukapy ojejokóva pokatu secular rupive, umíva hína umi tape rupi arete pagano oguahẽ haguéicha pe tenda ñemomba’eguasúpe mundo cristiano-pe. Pe tembiapoukapy peteĩha ojehechaukáva opavave renondépe ombohováí haña arapokõi jehecharamo ha ñemboaje, ha’e va’ekue pe léi omoíva’ekue Constantino. (A.D. 321; ehecha Nota del Apéndice página 53-pe ñuarã.) Ko mburuvicha rembiapoukapy ojerure va’ekue tavayguakuérape opytu’u haña ‘kuarahy ára venerable’pe, ha katu opermiti va’ekue okarayguakuérape osemi haña hembiapo ñemitỹ rehegua. Jepémo añetehápe peteĩ estatuto pagano, pe mburuvicha guasu omoañete upéva oñemoneĩ rire añoite cristianismo rehe.” The Great Controversy, 574.

Pe peteĩha mburuvicha guasu rembiapoukapy ombohchaukáva peteĩ jehasa tupao de Esmirna-gui tupao de Pérgamo-pe ha’eva’ekue Edicto de Milán ary 313-pe. Upéva orrepresenta va’ekue pe peteĩha paso ogueraháva pe peteĩha léi domingo rehegua ary 321-pe. Jerusalén ñehundipa ohechauka profétikamente pe léi domingo rehegua, ha mokõi testígo profético omombe’u peteĩ jejoko guasu oñemotenondéva upe ñehundi mboyve. Umi mokõi jejoko guasu, ojehechaukáva Babilonia mbohapyha jejoko guasúpe ary 587 a.C. ha Roma mokõiha jejoko guasúpe ary 70-pe, ombojekuaa pe señaal oúva mboyve pe señaal pe léi domingo rehegua—ha’eha peteĩ jejoko guasu profético.

Nabucodonosor omongora’e Jehoiachim rehe, upéi Jehoiachín rehe ha ipahápe Sedequías rehe. Cestio omongora’e ary 66-pe, ha omohu’ã pe techaukaha Jesús ome’ẽva’ekue pe iglésia-pe, peteĩchaite mba’éicha pe mbohapyha ñemongora’e ary 587 a.C.-pe oguereko va’ekue pe techaukaha Ezequiel rembireko mano rehegua. Pe hapykuerigua ohechaukáva Jerusalén ñehundihára ha’e peteĩ ñemongora’e, ha avei peteĩ “techaukaha”. Pe hapykuerigua oúva’ekue mboyve pe léi domingo ary 321-pe ha’e va’ekue Edicto de Milán, upépe ojehechauka pe

ñemoambue peteĩ iglésia-gui (Esmirna), ndaipórihápe ñe'ẽ vai hese, Pergamo-pe, ha'éva peteĩ iglésia oñembyaíva ra'ãnga.

Upévore, pe Edicto de Milán ha'e hína ñepyrũ peteĩ jejopy profétikagui, ha avei ha'e peteĩ techaukaha. Avei ohechauka moõpa pe movimiento Laodicense umi cien cuarenta y cuatro mil rehegua oñembohasa pe movimiento Filadelfiagua umi cien cuarenta y cuatro mil reheguápe.

Filadelfia ha Esmirna ohechauka mokõi iglesia añoite Apocalipsis-pe umi siete iglesia apytépe ndoguerekóiva ñeñemongy'a. Ko mba'e, upéicha rupi, ohechauka pe jehasa ha'eha iglesia oñorairõva guive iglesia ipu'akapáva peve. Pe jehasa oñemohenda Edicto de Milán ndive, upépe pe movimiento ára pahápegua umi cien cuarenta y cuatro milgui oiko haña upe iglesia poapyha, ha'éva umi sietegui. Filadelfia ha Esmirna avei ha'e umi mokõi iglesia añoite oñorairõva umi he'íva hikuáiha judío, ha añetépe ha'eha Satanás sinagógagui.

Pe hito ohechaukáva 313-pe ojokupyty avei pe aty guasu Exeter-pe, agosto 12 guive 17 peve ary 1844-pe. Upe aty guasu opávo, pe marandu ohasapa oñesẽ haña Estados Unidos rembe'y yguasuarahyresẽ gotyo rupi peteĩ ola guasuicha, pe okẽ oñemboty peve octubre 22, 1844-pe.

“Y rembe'y guasuicha pe movimiento ohasapa pe tetã ári. Táva guive távape, tav'ígui tav'íme, ha mombyryete ñu rupi oho, peve Tupã tavaygua oha'arõva oñemombáy haña porãite. Ko proclamación renondépe pe fanatismo okañy, pytũmby pyhareve ro'y michĩva kuarahy osẽvape guáiha. Umi ojeroviáva ohecha mba'éichapa ipyahúvo iñakãrapu'ã'ỹ ha ipy'apy, ha esperansa ha py'a guasu omoingove ijapytepekuéra. Pe tembiapo ndaipóri kuri umi extremo reheve, umi akóinte ojehecháva oĩ jave yvypóra vy'ápe oñemyasãiva, Tupã Ñe'ẽ ha Ijespíritu poguýre'ỹ. Ijoguahaite va'ekue umi ára ñemomiĩ ha jevy Ñandejárape rehegua, yma Israel ymaguarépe oiko va'ekue Hemimbiguaí kuéra ñe'ẽ hatã rire. Ogueru umi mba'e techaukaha omombe'úva Tupã rembiapo opa árape. Sa'i kuri pe vy'a ecstático, ha katu hetave pe py'a pypuku jehekávo, angaipa mombe'u, ha arapy rehegua rejeheja. Ñembosako'i oñembohovái haña Ñandejárape ha'e va'ekue umi espíritu oñembyasýva pohýi rupi mba'apo guasu. Oĩ va'ekue ñembo'e opa'ỹre ha ñeme'ẽmbaitéva Tupãme.” The Great Controversy, 400, 401.

Okẽ oñembotyva'ekue 22 jasypa 1844-pe ohechauka ñande rupi oundaitétavape pe léi domingo rehegua, ha pe techaukaha tenonderáva omotenondéva pe okẽ oñembotyva'ekue 22 jasypa-pe, ha'e va'ekue pe aty guasu Exeter-pe. Upévore pe aty guasu Exeter-pegua oñemohenda joja pe Édito de Milán ndive. Avei oñemohenda joja Cristo jeike triunfal ndive.

“Pyhare mbytegua sapukái ndojeguerahái hetaiterei ñe'ẽmondo rupive, jepe umi Escritura rehegua techaukaha iporã porã ha omohu'ãmbaitéva. Oho hendive peteĩ pu'aka omomýiva ánga. Ndaipóri va'ekue mokõi py'a, ni porandu. Cristo oíke haña triunfálmente Jerusalén-pe ramo, umi tetãygua oñembyaty va'ekue opa tetãmegua guive arete ñembojerovia rehegua haña, oñembyaty Olivoty Yvytýpe, ha oíkevo hikuái pe aty guasúpe omoirũva Jesúspe, ojapyhy upe aravo py'a guasu, ha oipytyvõ ombotuichave haña pe sapukái: ‘Tojehovasa pe oúva Ñandejára rérape!’ [Mateo 21:9.] Upéicha avei umi ndogueroiviáva osẽva Adventista atykuérape—oĩva kuri ñemombareterãnte, ha oĩva ñembohory hañuante—oñandu upe pu'aka ogueroiviakáva omoirũva pe marandu: ‘Pema'ẽ, ou pe novioména!’” Spirit of Prophecy, volumen 4, 250.

Milán Edicto ohechauka pe asy profético jejokoha, ojehechauka haguéicha Nabucodonosor rupive ary 587 a.C. ha Cestio rupive ary 66-pe. Umi mokõi jejokoha ogueru Jerusalén ñehundi ary 586 a.C. ha 70-pe, peteĩteĩ. Cestio jejokoha opa, ha mbohapy año ha mbyte rire, jejokoha oñepyrũ jey Tito poguýpe; upéicha ome'ẽ peteĩ período profético oñepyrũva peteĩ mburuvicha guasu romano alpha rehe ha opa haña peteĩ mburuvicha guasu omega rehe. Umi mbohapy año ha mbyte ohechauka Jerusalén ñembopyrũ guýpe papado poguýpe, ha pe araka'eve oúmava léi domingo rehegua, oñemonguerajey vove papado ñekytĩ vaiete ha ha'e uguapyjey haña sãmbhyha haña mbohapy año ha mbyte simbólico pukukue.

Ha pe korapy okapegua tupãogui, eheja okápe, ha ani remedi chugui; oñeme'ẽgui umi tetã ambuegua pópe; ha pe táva marangatu opyrũmbýta hikuái mokõi cuarenta ha mokõi jasy pukukue. Apocalipsis 11:2.

Áño 538-pe, ha upéi jey pe léi domingo outavape, oñepyrũ Jerusalén oñemboyke ha oñembohasa asývo. Ko'ã mokõi léi domingo ojehechauka kuri pe año 321 rehe, Constantino el Grande ombohasa ramo guare pe peteĩha léi domingo. Año 538-pe, pe papado oñemombarete va'ekue omuña ha ombohasa asy haña Tupã iglésia-pe mbohapy año ha mbyte aja, ojehechauka haguéicha pe tembiasakue Cestio guive Tito peve. Año 538-pe, pe papado ombohasa peteĩ léi domingo pe mbohapyha Concilio de Orleans-pe. Pe léi domingo uguahẽ hañaáva pya'e ohechauka araka'e pe papado oñemombarete jey haña ombohasa asy pe templo-pe (omuña haña).

313 ohechauka pe peteĩha edikto oguerúva pe peteĩha léi domingo rehegua ary 321-pe. Upéi, ary 330-pe, pe império oñemboja'o maranduháicha kuarahyresẽ ha kuarahyreike gotyo, ha upéicha ojehechauka pe omega paha mokõiha periodo papal jehasa asy rehegua “cuarenta y dos” jasy simbólico pukukue javeve—peteĩ periodo jehasa asy ha pyru rehegua oñepyrũva'ekue pe alpha léi domingo rehegua Estados Unidos-pe.

Ha umi mbohapyha ánhel osegí chupekuéra, he'ívo ñe'ẽ hatãme: Oiméramo avave omomba'e pe mymba ha ta'ãnga, ha ohupyty imárka ihovape téra ipope, upeva'ete hoy'úta Ñandejára pochy ryrýigui, oñehẽva ojeporo'e'yre ipochy kaguy ryrupe; ha oñembohasa asýta tata ha asúfre reheve ánhel marangatu renondépe ha Ovecha Rymba renondépe. Ha ijasypa rata ojupi haña opa ára ñuarã; ha ndaipóri pytu'u chupekuéra ára ni pyhare, umi omomba'éva pe mymba ha ta'ãnga, ha opaite ohupytyva héra márka. Ko'ápe oĩ umi marangatu paciencia: ko'ápe oĩ umi oñongatúva Ñandejára mandamiénto ha Jesús jerovia. Apocalipsis 14:9–12.

Pe Llano

Pe “Milán” he'ise latínpe he'ise ñu mbyte. Kuarahyresẽ ha kuarahyreike mbytépe, ary 313-pe, Constantino, kuarahyreikegua, oheka peteĩ joaju Licinio ndive, ha'e kuarahyresẽgua. Pe edicto orrepresenta kuri pe ñeha'ã ombojoajúvo kuarahyresẽ ha kuarahyreike, ha pe edicto oñemoneĩ peteĩ ñemenda ñoñe'ẽme'ẽ rupive, Constantino joyke'y mbytegua Constantia omenda rupi Licinio rehe. Upéicharõ jepe, Daniel capítulo once-pe pe ñemenda ñoñe'ẽme'ẽ peteĩha, umi Selúcida yvategua ha Ptolomeo yvy gotyogua apytépe, pe ñemenda ojehechakuaava'erã vaekue ndoikoporãmo'ãiha, oñemoañete haguére pe ñe'ẽ yma guare he'íva: “kuarahyresẽ ha'e kuarahyresẽ, ha kuarahyreike ha'e kuarahyreike, ha mokõivéva araka'eve ndojoajúi haña.”

Ary ‘330’ oñemombe’u hañgua hekoitépe Daniel capítulo 11, umi versíkulo 24, 27 ha 29-pe. Kóva omoinge pe paapyha pakõi ary 313 guive 330 peve Daniel 11 línea profétikape, ha tekotevẽ profétikagui ohechauka hañgua pe ñemenda joajuha kuarahyresẽ ha kuarahyreikegua 313-peha ha’cha peteĩ paralelo pe ñemenda joajuha peteĩha rehe upe capítulo-pe voi.

“Pe profesía oĩva Daniel capítulo once-pe oguahẽma hiñemoañete hañguaite. Hetaiterei umi tembiasakue ojehu va’ekue oñemoañetẽvo ko profesía oñembopyahúta.” Manuscript Releases, número 13, 394.

Antíoco II Theos, oisã guive ary 261–246 a.C., omboyke hambireko peteĩha Laodice I-pe omenda hañgua Berenice rehe, Tolomeo II Filadelfo Egipto pegua rajy. Ko ñemenda oiko va’ekue pe joaju py’aguapyrã peteĩ parte ramo, omohu’áva pe Mokõiha Ñorairõ Siria pegua ary 252 a.C.-pe. Upéi Constantino ogana rire Licinio rehe ary 324-pe, pe ñemenda opa, péicha avei Antíoco ha Berenice ñemenda, Laodice, pe tembireko peteĩha, ombohasy hañgua Antíoco-pe venéno rupi ary 246 a.C.-pe. Pe ñemenda ohechaukáva’ekue pe Mokõiha Ñorairõ Siria pegua paha, ha Antíoco jejuka, ha upéi Berenice, imemby ha umi Egiptogua oipytyvõva ichupe jejuka ohechauka pe Mbohapyha Ñorairõ Siria pegua ñepyrũ. Pe ñemenda ñe’ẽmeguáva ary 313-pe omohu’ã pe jehasa asy ára ojehechaukáva Esmirna iglesia rupive ha omoñepyrũ pe joavy rehegua ára ojehechaukáva Pérgamo iglesia rupive.

Pe ñemenda selúcida rembiasakue ñepyrũme ohechauka tipológicamente pe ñemenda ñe’ẽme’ẽ rehegua pe imperio selúcida pahápe, Antioco el Grande ome’ẽrõ guare itajýra Cleopatra I Ptolomeo V Epífanos-pe. Pe ñemenda ojejapo Ráfiape ary 193 a.C.-pe, péro pe joaju pya’e opáma, oiko haguéicha avei pe peteĩha ñemenda ñe’ẽme’ẽ rehegua mburuvicha yvate gua ha mburuvicha ñemby gua apytépe. Umi ñemenda ñe’ẽme’ẽ rehegua alfa ha omega pe imperio selúcida-pe ohechauka tipológicamente pe ñemenda ñe’ẽme’ẽ rehegua oñeñandu hañgua upe rire Daniel capítulo once rembiasakue profética-pe, Octaviano ome’ẽrõ guare ityvýra Octavia Minor Marco Antonio-pe ary 40 a.C.-pe. Marco Antonio ha Octaviano oĩ kuri peteĩ pu’aka ñorairõme Roma rembe’y kuarahyresẽ ha kuarahyreike gotyogua rehe, oñepyrũva’ekue ary 44 a.C.-pe Julio César jejuka rupive. Pe ñe’ẽme’ẽ Brundisium gua oñemoĩ va’ekue pe ñemenda jave ary 40 a.C.-pe, ha poapy ary rire, ary 32 a.C.-pe, Marco Antonio oficialmente omboja’o Octavia-gui, ha upéva ogueru pe Actium ñorairõ guasu ary 31 a.C.-pe, upépe mokõivéva, Marco Antonio ha Cleopatra, (pe Cleopatra pahaitévaite), oñuahẽ ipahápe.

Pe omegagua menda ñemenda Joaju Seleúcida poguýpe omoinge pe Cleopatra peteĩha, ha upéva ohechauka pe Cleopatra pahaguépe; heñóiha rape omoheñói pe joaju pe menda ñe’ẽme’ẽ profético alfa rehegua, táva Romagua poguýpe ary 40 a.C.-pe. Umi mbohapy menda ñe’ẽme’ẽ rehegua ohechauka pe menda ñe’ẽme’ẽ Edicto de Milán rehegua. Pe Edicto de Milán omarka pe ñepyrũ peteĩ ñemongora guasu profético rehegua; ha’e peteĩ techaukaha profético, omarka peteĩ jehasa peteĩ iglesia hekojojávagui peteĩ iglesia tekojoja’yvape, ha upéicha ojoaju pe apañuãi ñemimby reheve pe poapyha oĩva umi siete apytépe. Omarka peteĩ menda ñe’ẽme’ẽ omohu’áva peteĩ ñorairõ, pe divorcio peve upe menda ñe’ẽme’ẽ rehegua, ha upéicha omarka pe ñepyrũ peteĩ ñorairõ rehegua. Umi mokõi menda Romagua rehegua, pe divorcio omboúvo pe joaju pe imperio rehegua. Ary 313 avei omarka pe aty guasu Exeter-pe, upépe oñepyrũ pe marandu Ñe’ẽpyahu Pyharepyte

Sapy'aguápe rehegua, ha ogueraha pe okẽ oñembotyva'ekuépe 22 de octubre-pe.

Rohesakãta ko'ã añetegua ambue artíkulope.